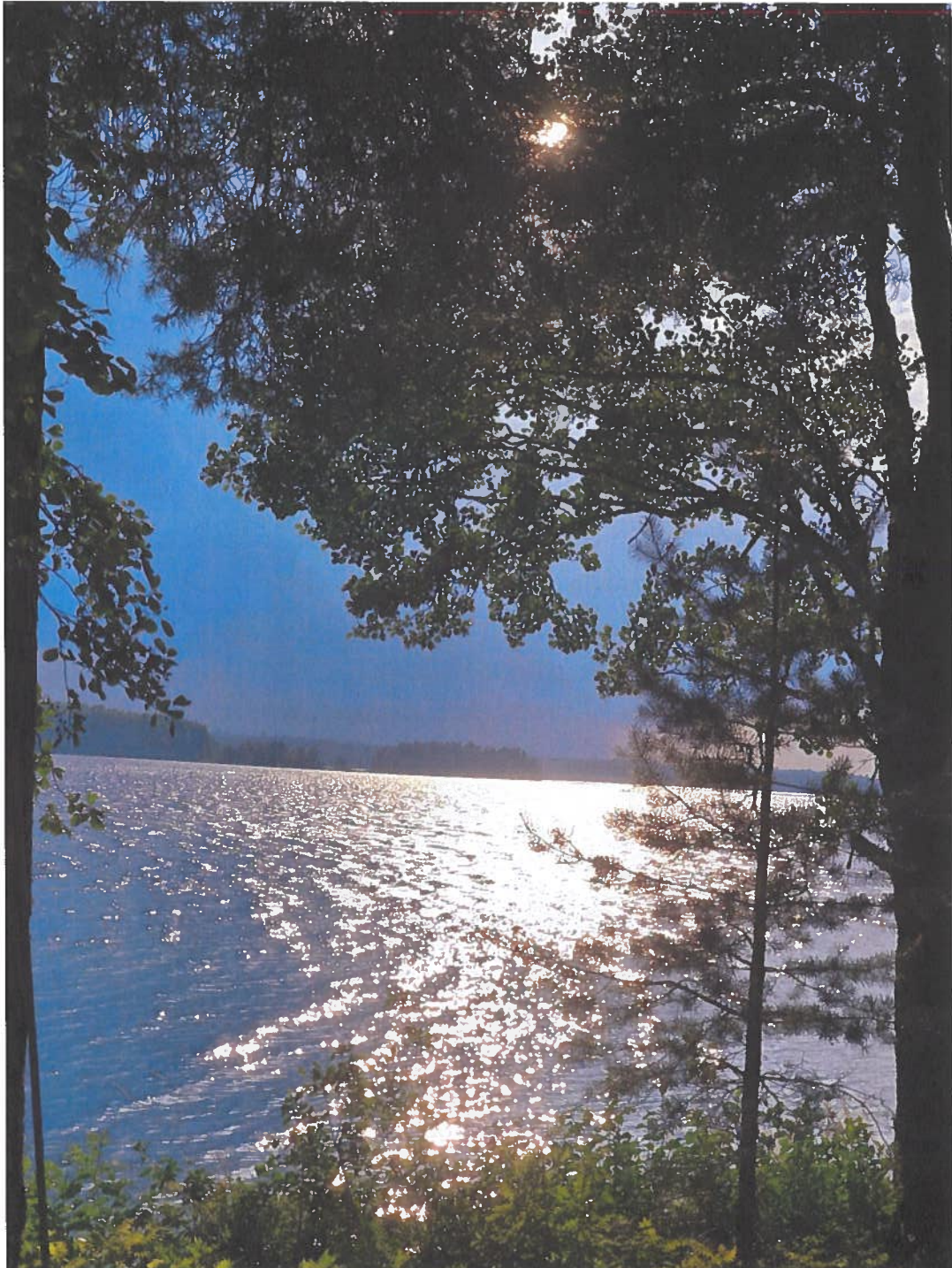

Tervon kunnanvaltuustolle

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025

Rasvankijärvi ja Linnonsaari

Kuvaaja: Arja Yliskoski-Nuutinen

Sisällysluettelo

Tervon kunnanvaltuustolle	1
ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2025	1
<i>Kuvaaja: Arja Yliskoski-Nuutinen</i>	1
1. Puheenjohtajan katsaus	3
2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely.....	4
3. Arviointitoiminta ja arviointikertomuksen valmistelu valtuustolle	4
4. Kunnanhallituksen antaman selvityksen arviointi vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin.....	5
5. Kuntastrategia	6
5.1 TERVON KUNTASTRATEGIA 2023-2025.....	6
6. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025.....	6
6.1 Yleishallinto.....	7
6.1.1 Vaalit	7
6.1.2 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus.....	7
6.1.3 Yleishallinto	7
6.1.4 Tekniset palvelut	8
6.1.5 Elinkeinotoiminta	9
6.2 Sivistyslautakunta	10
6.2.1 Koulutustoiminta, Varhaiskasvatus.....	10
6.2.2. Koulutustoiminta, Esiopetus ja perusopetus	10
6.2.4 Aikuiskoulutus	11
6.2.5 Vapaa-aikatoimi, kirjasto, kulttuuri ja nuorisotoimi	12
6.2.5 Vapaa-aikatoimi, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	13
6.3 Ympäristöterveyslautakunta	15
6.3.1 Ympäristöterveysvalvonta.....	15
6.3.2 Eläinlääkintähuolto	16
7. Investoinnit	17
8. Kunnan talous	17
9. Kuntakonserni	18
10. Henkilöstö.....	19
11. Muut havainnot ja yhteenveto.....	20
12. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle.....	21

1. Puheenjohtajan katsaus

Takanani on ensimmäiset seitsemän kuukautta Tervon kunnan tarkastuslautakunnan puheenjohtajana. Alkuvuoden viisi kuukautta tarkastuslautakunnan puheenjohtajana toimi Jukka Vartiainen. Ja käsissäni on puheenjohtajakauteni ensimmäinen Tervon kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomus.

Tervon kunnan tarkastuslautakunta on kuntalain 121 §:n mukaan arvioinut, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tervon kuntastrategian tavoitteina ovat

- **Luonto:** kestävä kehitys, luonnon kestävä käyttö ja uusiutuvat energiamuodot
- **Työ ja yrittäjyys:** monipuolinen palvelurakenne, matkailu ja työvoimapolitiittinen vaikuttaminen
- **Itsenäisyys:** yhteistyö ja verkostoituminen, palveluiden järjestämisessä hyödynnetään yhteistyötä eri viranomaisten ja naapurikuntien kanssa. Yhteistyötä tehdään myös kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten kanssa.
- **Tervolaisten tarpeet ohjaavat kunnan toimintaa:** päätöksen teossa huomioidaan kuntalaisten tarpeet. Kunta on tervolaisia varten, kunnan toiminnot järjestetään kuntalaisia ja kunnan elinvoimaa ajatellen. Kunta toimii yhteistyössä tervolaisten, vapaa-ajan asukkaiden, alueen yrittäjien ja yhdistysten kanssa.

Tervon kunta on luonnonläheinen ja viihtyisä asumiseen ja vapaa-ajan viettoon. Kunnan runsaat vesistöt ja puhdas luonto tarjoavatkin hyvät edellytykset näiden strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Kunnan yhtenä strategisena haasteena on asukkaiden ikääntyminen ja heidän tarpeidensa huomioiminen.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota siihen, että Tervon kuntastrategian tavoitteissa ei ole riittävän konkreettisia strategian toteuttamisen toimenpiteitä, jonka vuoksi riittävää strategian toteutumisen arviointia ei kaikilta osin voinut tehdä.

Visio on strategian kulmakivi, joka erottaa sen missiosta (nykyhetki) ja arvoista (toimintatapa). Hyvän vision ominaisuudet ovat helppo muistaa, hyvä visio viestii, motivoi henkilöstöä sekä sidosryhmiä, ohjaa jokapäiväistä päätöksentekoa ja strategiatyötä.

Hyvä strategia on selkeä, valintoja tekevä ja käytännön arkeen jalkautettu suunnitelma konkreettisine toimenpiteineen. Se määrittelee pitkän aikavälin tavoitteen, kohdentaa resurssit olennaiseen ja auttaa luopumaan turhasta. Hyvä strategia on elävä työkalu, joka ymmärtää muuttuvaa toimintaympäristöä

Vuosi 2025 oli Tervon kunnan talouden kannalta hyvä, kun tilikauden tulos oli ylijäämäinen ja toimintojen turvaamisen osalta todettiin erittäin hyvänä uuden koulun käyttöönotto.

Tarkastuslautakunta toivoo parannusta kunnan viestintään. Mielestäni viestintä ja raportointi on joskus ollut liian varovaista eikä riittävää. Toimielimen pöytäkirjan pykälä on voinut olla liian suppeasti kuvattu, jolloin pöytäkirjan pykälästä ei ole saanut riittävää tietoa ilman pöytäkirjan liitteitä. Lisäksi kunnan toimielinten kokouksissa ei saa esteellinen henkilö osallistua asian käsittelyyn tai päätöksentekoon. Säännöksillä turvataan hallinnon objektiivisuutta ja luottamusta.

Tarkastuslautakunta kiittää Tervon kunnan henkilöstöä, joka on resurssipuutteen vuoksi venynyt ja joutanut kovan työpaineen alla.

Tarkastuslautakunta esittää myös kiitoksensa hyvin sujuneesta yhteistyöstä valtuuston, kunnanhallituksen ja lautakuntien jäsenille, varajäsenille, tilintarkastajalle, tarkastuslautakunnan sihteerille, kunnan viranhaltijoille sekä muille toimijoille, jotka ovat toimineet Tervon kunnan hyväksi.

Arja Yliskoski-Nuutinen
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. Tarkastuslautakunnan tehtävä, kokoonpano ja työskentely

Kunnanvaltuuston valitseman tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Kunnanvaltuuston toimikaudeksi 1.8.2021–31.5.2025 valitsemina tarkastuslautakunnan jäsenenä ja varajäsenenä ovat toimineet seuraavat henkilöt:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Jukka Vartiainen	Kimmo Karhatsu
Saara Mähönen (1.5.2023 asti Sara Närhi)	Minna Puranen (1.5.2023 asti Saara Mähönen)
Jarmo Askola	Merja Harju
Liisa Iivarinen	Jukka Järvinen

Kunnanvaltuusto on päätöksellään 3.6.2025 § 39 valinnut tarkastuslautakuntaan toimikaudeksi 2025–2029 seuraavat neljä jäsentä ja heidän kunkin henkilökohtaiset varajäsenet:

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Arja Yliskoski-Nuutinen	Saara Mähönen
Jukka Vartiainen	Pekka Nuutinen
Guillermo Orta Rios	Laura Orta
Pirkko-Liisa Hätininen	Risto Korhonen

Lautakunnan puheenjohtajana on toiminut Jukka Vartiainen ja varapuheenjohtajana Saara Mähönen 31.5.2025 saakka. Kunnanvaltuuston 3.6.2025 § 39 mukaan puheenjohtajana on toiminut 3.6.2025 alkaen Arja Yliskoski-Nuutinen ja varapuheenjohtajana Jukka Vartiainen.

Kuntalain mukaisesta tilintarkastuksesta on huolehtinut BDO Audiator Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut JHT, HT Lilja Koskelo. BDO Audiator Oy:n nimeämänä Tervon kunnan vastuunalaisena tilintarkastajana on 6.2.2026 alkaen toiminut JHT, HT Päivi Varis. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut tarkastaja, Assistent Manager Eija Susitaival BDO Audiator Oy:stä.

3. Arviointitoiminta ja arviointikertomuksen valmistelu valtuustolle

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on muun muassa arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Arviointihavainnot raportoidaan valtuustolle annettavassa arviointikertomuksessa.

Arviointia varten lautakunta on hyväksynyt toimikaudeksi arviointisuunnitelman vuosittaisine painopistealueineen. Arviointisuunnitelman pohjalta on laadittu tarkastuslautakunnan tarkempi vuosityöohjelma kutakin vuotta varten.

Tarkastuslautakunta on pitänyt yhteensä 12 tilivuoden 2025 arviointikokousta. Näistä 7 pidettiin keväällä 2026 ja 5 syksyllä 2025. Lautakunta on kuullut keskushallinnon johtavia viranhaltijoita kunnan toiminnan ja talouden toteutumisesta sekä saanut selvitykset sivistyslautakunnan, ympäristöterveystoimen ja ympäristötoimen tehtäväalueiden toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä investoinneista. Lautakunta on kuullut myös kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen puheenjohtajien ajankohtaiskatsaukset. Lisäksi kunnanjohtajaa ja kunnanhallituksen puheenjohtajaa kuultiin Äyskosken lahjoitusasiassa, johon liittyi erityisehtona kolmen tontin osto.

Lautakunta on kuullut myös SavoGrow Oy:n toimitusjohtajan katsauksen sekä katsaukset kuntien yhteistyöstä, sisäisestä valvonnasta, konsernivalvonnasta sekä riskienhallinnasta. Lisäksi on saatu selvitykset Tervon Kehitys Oy:n, Kiinteistö Oy Tervon Vuokratalot, Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Tervon Yrityspuisto sekä Kiinteistöosa-
keyhtiö Tervon Teollisuushallin toiminnasta, taloudesta ja ajankohtaisista asioista.

Helmikuussa 2026 tarkastuslautakunta teki tutustumiskäynnin Tervon kunnan uudelle koululle.

Arviointikertomuksen laatimista varten lautakunta on tutustunut vuoden 2025 talousarvioon, kunnanhallituksen allekirjoittamaan vuoden 2025 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä vuoden 2025 henkilöstökertomukseen. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat seuranneet kunnan toimielinten päätöksentekoa pöytäkirjojen avulla ja tekemällä muita havaintoja kunnan toiminnasta ja taloudesta.

Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle tilintarkastajan suorittamista tarkastuksista 17.12.2025 sekä 27.5.2026. Tarkastuslautakunta on perehtynyt raportteihin sekä tilintarkastuskertomukseen.

Tarkastuslautakunnan jäsenillä ei todettu esteellisyyksiä.

4. Kunnanhallituksen antaman selvityksen arviointi vuoden 2024 arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 22.9.2025 § 67 käsitellyt kunnanhallituksen 9.9.2025 § 206 antamat selvitykset liittyen vuoden 2024 arviointikertomuksen havaintoihin. Tarkastuslautakunta on kokouksessaan 8.4.2026 § 33 käsitellyt ja merkinnyt tiedoksi kunnanhallituksen antamat selvitykset.

Tarkastuslautakunta toteaa, että lausunnossaan arviointikertomukseen 2024 kunnanhallitus ei ole esittänyt strategian mukaisia konkreettisia toimia, joita on tehty strategisissa painopistealueissa.

Visio – strategian mukaisia konkreettisia toimenpiteitä ei ole esitetty lausunnossa, mm. ei ole esitetty, miten Tervo on hyvä paikka asua kaikenikäisille ihmisille myös taajama-alueen ulkopuolella.

Itsenäisyys – lausuntoon ei ole kirjattu, millä tavoin ja keiden kanssa on tehty yhteistyötä ja verkostoitumista. Lausunnosta ei myöskään käy ilmi, millaista konkreettista toimintaa ja millaisia palveluita on tarjottu.

Terve talous - tiedolla johtaminen ja kustannustieto. Lausunnosta ei käy ilmi, miten tiedolla johtaminen ja kustannustietoisuus käytännössä toteutuu kaikissa toimielimissä (talousraportointi).

Toimiva ja kustannustehokas palveluhankinta – lausunnosta ei ilmene, kuinka ja kenen viranhaltijan vastuulla ulkopuolisilta palveluntarjoajilta ostettujen palvelujen kustannusseuranta on.

Luonto – lausuntoon ei ole kirjattu konkreettisia toimenpiteitä.

Työ ja yrittäjyys – lausunnossa ei ole esitetty sidosryhmiä, palvelukuvauksia eikä konkreettisia toimenpiteitä.

Matkailu – lausuntoon ei ole kirjattu, miten kunta toimillaan tukee matkailuelinkeinon vahvistamista ja mitkä ovat Tervon alueen matkailun kannalta tärkeät kohderyhmät.

Työvoimapolitiittinen vaikuttaminen - lausunnosta ei käy ilmi strategiset toimenpiteet, miten yhteistyötä toteutetaan eri toimijoiden kanssa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Tervon kunnan strategiaan 2023–2025 ei ole kirjattu kunnan arvoja, jotka ovat organisaation kulttuurin ja päätöksenteon perusta eikä missiota eli toiminta-ajatusta, miksi kunta organisaatio on olemassa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jatkossa strategiatyössä huomioidaan myös visio ja missio.

5. Kuntastrategia

5.1 TERVON KUNTASTRATEGIA 2023-2025

Tervon kuntastrategiaan 2023–2025 on kirjattu muun muassa kunnan visio, toiminta-ajatukset ja strategiset painopisteet vuosille 2023–2025.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnan vision mukaisia konkreettisia, strategisia toimenpiteitä ei ole esitetty.

6. Toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutuminen vuonna 2025

Talousarviossa 2025 kunnanvaltuusto on asettanut käyttötalousosan osalta toiminnalliset tavoitteet sekä tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot toimielimille tehtävien hoitamiseen. Käyttötalousosa on valtuustoon nähden sitova määrärahan menojen ja tulojen erotus eli toimintakate, joka osoittaa, paljonko käyttötalouden menoista jää katettavaksi verotuloilla, valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Kunnanvaltuusto on talousarviossa 2025 asettanut hallintokunnille sitovat määrärahat menojen osalta ja tuloarviot tulojen osalta, joiden mukaisesti hallintokunnat määrittävät keskeiset sitovat tavoitteet ja tunnusluvut käyttötalouden talousarvioon. Talousarvioon 2025 on myös kirjattu yleiset hallintokuntia sitovat ohjeet ja tavoitteet tulosyksiköille sekä toiminnan lähivuosien painopistealueet.

6.1 Yleishallinto

Kunnan yleishallintoon kuuluvia toimielimiä ovat: vaalilautakunta, tarkastuslautakunta, yleishallinto ja tekniset palvelut, kunnanhallituksen elinkeinojaosto, elinkeinotoiminta ja ympäristötoimi. Yleishallinnon toimielinten toimintaa ja taloutta on selvitetty monipuolisesti toimintakertomuksessa.

6.1.1 Vaalit

Keskusvaalilautakunnan valtuuston asettama toiminnallinen tavoite vuonna 2025 oli järjestää ja toteuttaa alue- ja kuntavaalit ja mittarina virkailijasta johtuvien hylättyjen äänien lukumäärä. Hylättyjä ääniä oli aluevaaleissa 17 kpl ja kuntavaaleissa 18 kpl, joten toiminnallisen tavoitteen voidaan todeta toteutuneen kohtalaisen hyvin. Keskusvaalilautakunnan valtuustoon nähden sitova tavoite (toimintakate) alitti talousarvion 298,51 €.

6.1.2 Tarkastuslautakunta ja tilintarkastus

Tilintarkastuksen valtuustoon asettamat tavoitteet toteutuvat arviointikertomuksen valmistuttua. Toimintakate ylitti talousarvion 10.041,54 €. Talousarvion ylitys johtuu lakisääteisen tilintarkastuksen kuluista sekä ostopalveluista omistajaohjaukseen liittyen (noin 6.300 €) ja kohonneista henkilöstökuluista (noin 1.200 €). Uudelle tarkastuslautakunnalle ostettiin koulutuspalvelua (noin 2.500,00 €) SavoGrow Oy:ltä.

Tilintarkastajan palkkiot (44)	2025	2024
Tilintarkastusyhteisö BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	12 105,54	10 542,95
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan avustaminen	5 578,60	4 878,10
Muut palkkiot	1 585,96	
Tilintarkastuspalkkiot yhteensä	19 270,10	15 421,05

Tarkastuslautakunnan talousarvion ylitys 10.041,54 € on viety kunnanvaltuustolle tiedoksi 28.4.2026 § 15.

6.1.3 Yleishallinto

Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	TP arvio toteumasta
Sähköisen asianhallinnan ja arkistoinnin ohjelman käyttöönotto ja käytön opettelu	Järjestelmät käytössä, toteutunut/ei toteutunut	Osin toteutunut. Järjestelmä hankittu, käyttöönotto aloitettu 12/2025.
Kunnan verkkosivujen uusimisprojekti	Verkkosivujen uusimisprojektin toteutumisen seuranta: tehdyt toimenpiteet	Osin toteutunut. Verkkosivujen uusinta käynnistetty IsteKin kautta.
Kuntakonsernin omistajaohjauksen tehostaminen.	Toteutunut/ei toteutunut	Osin toteutunut. Teetetty ulkopuolinen arviointi (BDO) omistajaohjauksen toteutumisesta valtuustokaudella 2021–2025.
Työsuhde-etujen käyttöönotto	Toteutunut/ ei toteutunut	Toteutunut. Otettu käyttöön työsuhde-etu e-passi

Yleishallinnon toimintatulot 54.370,78 euro ylitti talousarvion 7.675,78 eur ja toimintakulujen toteutuma 1.062.832,72 € alitti muutetun talousarvion 5.717,28 € eur (99,5 %). Yleishallinnon toimintakate alitti muutetun talousarvion 10.393,06 €.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Keskusvaalilautakunnan, tarkastustoimen ja yleishallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin suunnitellusti ja olennaisia talousarvioylityksiä ei ole.

6.1.4 Tekniset palvelut

Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	TP arvio toteumasta
Ylläpidettävät puistoalueet ja leikkipaikat kartoitetaan suunnitelmallisesti.	Toteutunut/ei toteutunut	Osin toteutunut. Leikkipuistojen korjausvelan kartoittamista aloitettu.
Tarpeettomien kiinteistöjen myyminen tai tilojen vuokraaminen.	Myyntikaupat kpl (asuin- ja toimitilat) Uudet vuokrasopimukset kpl	Osin toteutunut. Asuntokanta pysynyt vuokrausasteelta korkeana.
Mökkiläisfoorumien perustaminen Toimintojen/ tapahtumien järjestäminen	Toteutunut/ ei toteutunut	Ei toteutunut.

Teknisten palveluiden toimintatulot ylittivät talousarvion 55.975,99 € (116 %) ja toimintakulujen toteutuma -631.851,93 € ylitti muutetun talousarvion 60.819,93 €. Toimintakate ylitti muutetun talousarvion hieman 4.843,94 €.

Teknisten palveluiden talousarvioylitystä (4.843,94 €) ei ole viety kunnanvaltuustolle tiedoksi 2025 eikä vuoden 2026 puolella.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kilpailutukset, sopimusten laadinta ja sopimushallinta hoidetaan huolellisesti ja asiantuntevasti.

Tarkastuslautakunta toteaa, että teiden talvikunnossapidon kustannukset nousivat vuonna 2025 korkeiksi johtuen kilpailutuksen palvelukuvaus oli puutteellinen ja tästä johtuen myös palvelusopimus oli puutteellinen.

Tarkastuslautakunta painottaa, että sopimuslaadinnassa hyödynnetään jatkossa substanssiasiantuntijoita.

6.1.5 Elinkeinotoiminta

Suunnitellut toimenpiteet	Mittari	TP arvio toteumasta
Luodaan toimitilatieoista viestintämateriaalia ja viedään ne sähköisille kauppapaikoille	Näkyvyys: Tontti- ja toimitilarekisterissä syksyn aikana 9 kohdetta Tervosta Tilojen vuokrausaste on noussut vuonna 2025 mm. kalankäsittelytilaan on saatu vuokralainen	SavoGrow kuvannut toimitilat, kuvat kuvapankissa kunnan käytössä. SavoGrow tuottanut Tontti- ja toimitilarekisterin (julkaisu 10/2025), joka on maksutta kunnan ja yritysten käytössä. Kartoitettu tilojen kuntoa ja pyydetty tarjouksia vuokrauskelpoiseksi saattamiseen. Käyttökuntoisista tiloista vuokrattuna 70 % Toteutunut.
Kuituverkkoselvitystyön jatkaminen ja kuituverkkorakentajien kontaktointi.	Selvityksen toteutuminen ja kaikkien potentiaalisten rakentajien tavoittaminen.	Kunta on ollut lisäämässä Karet Oy:n näkyvyyttä sekä tehnyt yhteistyötä yhtiön kanssa. Karenet Oy on jättänyt Pohjois-Savon elinvoimakeskukseen kyläverkkotukihakemuksen syyskuussa 2025 valokuiturakentamisen tuesta
Elinkeinoasiantuntijan työpanoksen hyödyntäminen elinkeinoyöryhmän asettamissa toimeksiannoissa. Aktiivinen mukanaolo SavoGrown hankkeissa.	Mittarit määräytyvät kullekin hankkeelle hakuvaiheessa	Hankkeet (6 eri hanketta), joissa Tervoon kohdistuneita toimenpiteitä. Tontti- ja toimitilarekisteri -hanke: toteutettiin toimitilarekisteri ja kuvattiin Tervon kohteet
Elinkeinoasiantuntijan tekemä yritystukiselvitys, joka sisältää yritysten "tukemisen" eri elementit ja vertailun vastaaviin kuntiin.	Selvityksen toteutuminen	Toteutunut. Yritystukien perusteet päätetty khall. § 20.5.2025 § 108
Kehittämishanke etätyötilan kehittämiseen Mansikka ry:ltä.	Hankkeen toteutuminen	Ei toteutunut
Selvitetään energiahankkeiden mahdollisuuksia.		Toteutunut. Kontaktoitu energiatahoja, uusiutuvan energian tupailta.

Elinkeinotoimen toimintatulot 9.848,25 € ylitti muutetun talousarvion 9.048,25 € ja toimintakulujen toteutuma -171.353,90 € alitti muutetun talousarvion 7.101,01 € (96 %). Elinkeinotoimen toimintakate toteuma -161.505,65 € alitti muutetun talousarvion 16.149,35 €.

Kunnanhallituksen elinkeinotoimen toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet pääosin suunnitellusti. Elinvoimahankkeisiin on osallistuttu yhteistyössä Savogrow Oy:n ja muiden eri sidosryhmien kanssa. Yritysneuvontapalveluiden kustannus €/asukas on toteutunut talousarvion mukaan ollen 57 €/asukas, samaa tasoa kuin vuonna 2024. Yritystukea on maksettu 4.523,30 €, talousarviossa varaus 6.000,00 €.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta painottaa yritystoiminnan tärkeyttä kunnan elinvoimaisuuden kehittämisessä.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että yritystoimintaan liittyvää julkista tiedotusta lisätään.

6.2 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan alaista varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen toiminnan ja talouden tavoitteita ja toteutumista on kuvattu monipuolisesti toimintakertomuksessa.

6.2.1 Koulutustoiminta, Varhaiskasvatus

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Varhaiskasvatuksen laadunarviointijärjestelmä Valssin käyttöönotto	-Tarvittavat koulutukset ja opastus henkilökunnalle	Henkilökunta opastettu Valssin käyttöön. Henkilökunta on vastannut yhdeksään Valssi-kyselyyn.
Varhaiskasvatuksen pedagogiikan kehittäminen	-Ymmärretään leikin pedagoginen merkitys oppimiselle ja kehitykselle, leikin tukeminen, positiivinen leikkiympäristö	Keskusteltu henkilökunnan ja varhaiskasvatuspäällikön kesken Ohjatun leikin päivä perjantaisin. Pienryhmät toteutuneet lähes joka päivä, myös iltapäivisin suunnitellusti ja lapsilähtöisesti
Myönteinen ja sitoutunut vuorovaikutus Myönteinen ja kunnioittava vuorovaikutus henkilöstön välillä	Keskustelut henkilökunnan kanssa> yhteiset arvioinnit Henkilökunnan tyhy-toiminta	Henkilökunnan kehityskeskustelut käyty keväällä Syksyllä tehty työhyvinvoinnin vuosikello, jota toteutettu TYHY-päivä kaksi kertaa vuodessa toteutunut Asiakastyytyväisyyskysely huoltajille tehty. Henkilökunnalle tehty esihenkilö-palautte- /johtamisen kehittämiskysely:

6.2.2. Koulutustoiminta, Esiopetus ja perusopetus

Tervon kunnan esiopetusta ja perusopetusta järjestetään Tervon Yhtenäiskoululla ja lisäksi aamu- ja iltapäivätoimintaa on päiväkotit Kurrekummussa.

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Toimiva, resurssiviisas, henkilöstörakenne ja työn johtaminen	Tiimitoiminta Selkeät tehtäväkuvat ja vastuut;	Tiimit kokoontuneet säännöllisesti. Tehtäväkuvat esillä työpaikkakansiossa Teamsissa. Kehityskeskustelut käyty keväällä.

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Koulun toimintakulttuuri tukee oppilaiden ja henkilöstön hyvinvointia	Henkilökunnan kehityskeskustelut oikea-aikaisesti Yhteistyö toiminnan suunnittelussa; koulun arvot Hyvinvoinnin vuosikellon hyödyntäminen ja Arjen turvallisuuden huomiointi Oppilaiden osallisuuden vahvistaminen;	Järjestyssäännöt päivitetty. Hyvinvoinnin vuosikello käytössä Arjen turvallisuuden huomiointi Tukioppilastoiminnan toimintakertomus 2024–2025 laadittu.
Alueellinen yhteistyö ja osaamisen lisääminen perusopetuksessa	SavoGrow-kuntien yhteiset hankkeet ja sivistysjohdon yhteistyö Yhteiset koulutukset	Osallistuttu kuntien yhteiseen etäopetuksen kehittämishankkeeseen Aluetapaamisia Savogrow-kuntien kanssa Päivitetty opetussuunnitelma otettu käyttöön
Sähköisen asioinnin kehittäminen	Paperilomakkeiden muuttaminen sähköisiksi Wilma-lomakkeiksi	Toteutunut

Koulutustoiminnan toimintatulot 214.120,67 € toteutui muutettua talousarviota paremmin 40.650,67 € ja toimintakulujen toteutuma -2.184.745,73 € alitti muutetun talousarvion 28.835,27 € (98,7 %). Koulutustoiminnan toimintakatetoteuma -1.970.625,06 € alitti muutetun talousarvion 69.485,94 €.

Tervon uusi koulu- ja kirjastorakennus otettiin käyttöön vuoden 2025 marraskuussa ja aikuiskoulutusta järjestetään Sisä-Savon kansalaisopistossa.

Tarkastuslautakunnan arvio

Koulutustoiminnan toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ovat toteutuneet talousarvion mukaisesti.

Tarkastuslautakunta pitää erittäin hyvänä, että varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetushenkilöstön kanssa on käyty kehityskeskustelut.

6.2.4 Aikuiskoulutus

Aikuiskoulutusta järjestetään Sisä-Savon kansalaisopistossa ja tervolaiset voivat hyödyntää koko kansalaisopiston tarjontaa. Vuonna 2025 Tervossa toteutui 52 kurssia, joilla oli yhteensä lähes neljäsataa osallistujaa. Sivistyslautakunnan päätöksen (9.10.2024 § 100) mukaisesti Kuopion konservatorion kuntaosuus lakkasi syyslukukaudesta 2025 alkaen.

6.2.5 Vapaa-aikatoimi, kirjasto, kulttuuri ja nuorisotoimi

Vapaa-aikatoimen tulosalue koostuu kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluista sekä terveyden ja hyvinvoinnin osa-alueesta.

Tulosalueen talousarvion 2025 toiminnalliset tavoitteet ovat pääosin toteutuneet talousarvion mukaisesti. Vapaa-aikatoimen palvelualueen toimintoihin kuuluu myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoiminta (HYTE), jonka tavoitteena on lisätä väestön hyvinvointia ja terveyttä sekä kaventaa terveyseroja. Sosiaali- ja terveystieteiden siirrettyä hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle, on kunnissa tehtävä HYTE-tyo entistä merkityksellisempää. Kuntien tekemä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö vaikuttaa laskettavaan HYTE kertoiimeen (hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin), joka vaikuttaa osaltaan kuntien valtionosuusrahoituksen määrään.

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Kirjastopalveluiden monipuolisuuden ja saavutettavuuden kehittäminen	Lähikirjastopalvelut - Rutakko-verkosto - Monipuoliset ja ajantasaiset kokoelmat Yhteistyö kunnan muiden hallintokuntien ja muiden yhteistyötahojen kanssa Lukutaitostrategian laatiminen	Kokonaislainaus 12 237 (14 135) Kävijämäärät Yhteensä 14 445 (15 198) Tapahtumat ja käyttäjäkoulutukset Yhteensä 93 Lukutaitostrategia ei valmistunut.
Kulttuurin kokemisen mahdollisuudet kaikille kuntalaisille ja yhteistyön vahvistaminen järjestöjen kanssa	Monipuoliset kulttuuritapahtumat eri ikäryhmille sekä omana toteutuksena että os-topalveluna - Järjestöyhteistyö ja -palaverit - Museoaittojen strategian päivitys - Museoaittojen vierailuasteen nostaminen	Kalevauva-konsertti koululaisille Museoaitat avoinna tiistaisin ja perjantaisin ajalla 1.6.–31.8. Tervo-tori ja Hurja Halla -kansanmusiikkiyhtyeen konsertti 27.6. Myönnettyt tapahtuma-avustukset hakemuksia 10 kpl, myönnetty yht. 5.990 €. Myönnettyt kulttuuriavustukset yhteensä 1.000 € ja kyläkehittämisavustukset 1.000 € Järjestöpalaverit 16.1.; 8.4. ja 8.9.
Monipuolisen omaehtoisen ja ohjatun liikuntaharrastusten mahdollistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Liikunta-alueiden ja -paikkojen ylläpito ja kehittäminen -Tapahtumat -Järjestöyhteistyö -Ikäihmisten toimintaa ylläpitävä ja ennaltaehkäisevä työvirikepiirit -Yhteistyö perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen kanssa -Voimaa Vanhuuteen- hanke 2025 -Tervolaisten työikäisten liikunnallisuuden lisääminen/kehittäminen -Liikuntaneuvontaa kuntalaisille	Liikunta- ja kuntosalivuorot toimivat normaaliin tapaan. Liikuntatoimi järjesti ikäihmisten virikepiiriä Tervossa. Liikuntatoimi mukana ikäihmisten Tarinatuvan suunnittelussa sekä mukana toiminnassa. Liikuntatoimi järjesti yhteistyössä etsivän nuorisotyöntekijän ja Niiniveden seurakunnan kanssa välituntitoimintaa yläluokkalaisille. 3–5-vuotiaiden lasten avoin liikuntakerho kesäkuussa ja lasten uimakoulu heinäkuussa. Avoin kuntosalioipastus 2 kertaa. Liikuntatoimi mukana Tervon kunnan luontoreitti-investoinnit-hankkeessa.

Nuorten osallisuuden vahvistaminen, yhteisöllisyyden edistäminen ja mielekäs tekeminen	Nuorten illat, Tapahtumat, Kesäleirit, Järjestöyhteistyö Nuorisovaltuusto, Meidän Kylän Nuoret-hanke 2025, Nuodo-ohjelman käyttöönotto	Nuortenillat Mantulla, käyntikertoja oli 1164. Lasten- ja varhaisnuorten leirit, osallistujina yhteensä noin 60 lasta. Liikuntavälitunnit yhdessä etsivän nuorisotyöntekijän kanssa yläluokalaisille. Nuorisovaltuuston kanssa palaverit keväällä 5 kertaa ja viralliset kokoukset helmi- ja joulukuussa. Nuorisovaltuusto oli järjestämässä kuntavaalipaneelin huhtikuussa ja Pride-tapahtuman toukokuussa. NuoDo-ohjelma on otettu käyttöön vuoden alussa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että nuoriso- ja kirjastotoimen toiminta on ollut aktiivista ja hyvin toteutettua.

Nuorisovaltuuston toiminta on ollut aktiivista ja hyvin verkostoitunutta muiden kuntien ja hyvinvointialueen kanssa.

6.2.5 Vapaa-aikatoimi, hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen	Ideointi- ja palautekyselyt kuntalaisille: hankkeet, järjestöjen välinen yhteistyö, koulun tukioppilastoiminta, Kaikukortin näkyvyyden lisääminen kuntalaisille	Ideointikysely toteutettu kirjastolla, päihdekysely nuorille HVA:n toimesta. Järjestöpalaverit toteutuneet ja useita maksuttomia tapahtumia järjestöjen ja kunnan toimesta. HYTE Whatsapp-ryhmä perustettu. Maahanmuuttajille tehty kotoutumissuunnitelmat. Kaikukortteja jaettu kevään aikana 5 kpl, joista on käytetty vain kaksi korttia. Näkyvyys ei lisääntynyt.
Vanhemmuus vahvistuu	Kasvatuskumppanuus neuvolassa, varhaiskasvatuksessa ja koulussa> vertaistuki vanhempainiloissa	Päiväkodissa vasukeskustelut käyty kaksi kertaa vuodessa jokaisen perheen kanssa. Päiväkodissa Lapset puheeksi -menetelmä otettu käyttöön. Vanhempainillat sekä koulussa että päiväkodilla. Päiväkodin huoltajille tehty 2 kyselyä.
Itsestä huolehtimisen ja terveellisten elintapojen edistäminen	Terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan kannustaminen ja ohjaaminen	Päiväkodin vasuissa ja koulun oppimiskeskustelujen yhteydessä keskusteltu terveellisistä elintavoista.

	(ennaltaehkäisevä päihdetyö: päiväkotia, koulu, terveyden huolto, HVA) -Hanke (luontoreitit)	Koulun välituntitoiminta lisääntynyt Kaikukorttia mainostettu kunnan somessa.
Mielen hyvinvointi ja riippuvuuskäytöksen ehkäisy	Tervon luontokohteet ja liikuntareitit paremmin ja selkeämmin esille Toimiva ja näkyvä Tervon tapahtumakalenteri lähellä.fi-alusta Ennaltaehkäisevä päihdetyö yhteistyön kehittäminen HVA:n kanssa.	Tervon luontokohteita mainostettu kunnan somessa Kunnan tapahtumakalenteri toimii hyvin, Lähellä.fi-alusta ei ole juurikaan järjestöjen käytössä (käytettävyys) Päiväkodin vasuissa ja Lapset puheeksi -keskusteluissa keskusteltu perheiden hyvinvoinnista ja päihdeasioista Hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön kokouksissa HYTE-koordinaattori ollut mukana
Tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen	Turvalliset ja hyvin hoidetut liikenneväylät ja piha-alueet -Tiedottaminen - Infotapahtumat	Hoidetut liikenneväylät ja piha-alueet saanut hyvää palautetta kuntalaisilta somessa. Muutoksista tiedottaminen tapaturmien ehkäisynä; erityisesti uuden koulun rakennusaikaiset järjestelyt. Liikenneturvallisuus- vuosikello tehty. Kunnan viranhaltijoita osallistunut Keitele, Tervo, Vesanto ja Ely:n liikenneturvallisuustyöryhmien palaveriin. 112-päivä kirjastolla
Ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönotto kunnassa	Käyttöönotto kunnassa vuonna 2025	Ennakkovaikutusten arviointi otettu käyttöön.

Vapaa-aikatoimen toimintatulototeuma 59.341,33 € toteutui muutettua talousaviota paremmin 5.491,33 € ja toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 12.731,94 €. Vapaa-aikatoimen toimintakate -434.691,61 € ylitti muutetun talousarvion 7.240,61 €.

Vapaa-aikatoimin talousarvion ylitystä (7.240,61 €) ei ole viety kunnanvaltuustolle tiedoksi vuonna 2025 eikä vuoden 2026 puolella.

Tervon kunnan HYTE-työtä on jatkettu vuosille 2021–2025 laaditun hyvinvointisuunnitelman mukaisesti. Yhteistyötä kunnan toimielinten, eri järjestöjen ja yhdistysten kanssa on tehty aktiivisesti.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että kunta on pyrkinyt lisäämään kuntalaisten kulttuuritapahtumiin osallistumisen kynnystä tarjoamalla kuntalaisten käyttöön 5 kpl Kaiku-kortteja, joista käytössä on ollut ainoastaan 2 kpl.

Tarkastuslautakunta painottaa Kaiku-kortin käytön ja kulttuuritapahtumiin liittyvän viestinnän lisäämistä muutoinkin kuin sosiaalisessa mediassa, jotta viestit tavoittavat kaikki ikäryhmät.

Tervon kunnan laajaan hyvinvointikertomukseen 2021–2025 on kirjattu yhtenä huolenaiheena, että koulussa ei noudateta kaikilta osin Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisestä.

Tarkastuslautakunta on erittäin huolissaan ja painottaa, että kouluruokailun ja välipalojen valmistamisessa tulee noudattaa Valtion ravitsemusneuvottelukunnan antamia ohjeita.

Tarkastuslautakunta painottaa, että kunnan vastuuhenkilön on huolehdittava, että koulujen ruokapalveluiden tuottajat noudattavat kaikilta osin Valtion ravitsemusneuvottelukunnan (VRN) antamia ohjeita.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kunnan HYTE-koordinaattori tekee hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoititehtäviä.

Tarkastuslautakunta toteaa, että HYTE-työn toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet talousarviossa asetettujen toiminnallisten tavoitteiden mukaisesti.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kerroin (HYTE-kerroin) on kannustin, joka tarkoittaa, että kunnille ja hyvinvointialueille jaettavan valtion rahoituksen suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Palkitseminen laadukkaasta ja vaikuttavasta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on tärkeää, koska hyvinvoiva väestö on elinvoimaisen kunnan ja hyvinvointialueen edellytys.

Tarkastuslautakunta pitää erittäin hyvänä, että Tervon kunnan HYTE-kerroin on noussut 5,2 € /asukas vuodesta 2023 vuoteen 2025. Vuonna 2023 Tervon kunnan HYTE-kerroin oli 13,4 €/asukas, 16 €/asukas ja 19,6 €/asukas.

6.3 Ympäristöterveyslautakunta

6.3.1 Ympäristöterveysvalvonta

Ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tervon, Rautalammin, Vesannon, Keiteleen ja Pielaveden kunnat sekä Suonenjoen kaupunki. Tervon kunta toimii isäntäkuntana.

Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ovat lakisääteisiä ja merkittävä osa tehtävistä on viranomaistehtäviä. Ympäristöterveydenhuollon tehtävänä on muun muassa kunnallinen elintarvike-, tupakka- ja terveydensuojeluvalvonta, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta sekä eläinlääkäripalvelut. Vuoden 2025 aikana on tehty taustatyötä eläinlääkintähuoltolain muutokseen 1.1.2026 valmistautumisessa.

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Valvonnan vaikuttavuuden edistäminen.	Paikalliseen riskinarvioon pohjautuvan kohdekohtaisen valvontasuunnitelman laatiminen ja suunnitelman mukaiset valvontatoimet.	Toteutunut
	Toiminnanharjoittajien	Toteutunut

	neuvonta ja ohjaus. Erilaisten lausuntojen antaminen.	
	Viranomaisyhteistyö ja yhteistyö muiden valvontayksiköiden kanssa mm. talousvesi, sisäilma, varautuminen, elintarvikevalvonta.	Toteutunut
Muuttuvan lainsäädännön vaatimusten huomioiminen valvonnassa.	Henkilöstön osaamisen ylläpito ja asiantuntijuuden lisääminen. Kouluttautumismahdollisuus kaikille vuosittain järjestettäviin koulutuksiin ja seminaareihin.	Toteutunut, 45 kirjattua koulutuspäivää
Valvonnan tasapuolisuus	Riskiperusteisen valvonnan korostaminen ja paikallistuntemuksen hyödyntäminen valvonnassa. Valvontakohteiden tietojärjestelmän ajantasaisena pitäminen.	Toteutunut
Toimiva työyhteisö ja kustannusten hallinta	Resurssien turvaaminen sijaisjärjestelyin ja lisätyövoiman tarpeen huomioon ottaminen.	Toteutunut
	Toimitilojen ja tilavuokrien läpikäyminen sekä tarkastelu vuoden 2025 aikana. Siivous-sopimusten ajantasaistaminen.	Toteutunut

6.3.2 Eläinlääkintähuolto

Tavoite	Suunnitellut toimenpiteet	TP arvio toteumasta
Alueen eläinlääkintähuollon toteuttaminen, palveluiden parantaminen, työhyvinvoinnin edistäminen, henkilöresurssien ja ajankäytön tehostaminen.	Eläinlääkintähuoltosuunnitelman toteuttaminen.	Toteutunut
	Avustajan/avustajien toimenkuvan selkiyttämisen, vakiinnuttaminen ja hyödyntäminen osana koko työyhteisöä	Toteutui osittain
	Valvontaeläinlääkärin työnkuvan vakiinnuttaminen ja yhteistyö alueen praktikoiden kanssa.	Toteutunut
Vapaaehtoisin terveydenhuolto-ohjelmiin (naseva, sikava) liittyvien pyydettyjen käyntien toteutuminen.		Toteutunut
Kustannusten hallinta	Klinikkamaksun käyttöönoton ja sen vaikutusten selvittäminen. Uuden eläinlääkintähuoltolain vaatimusten vaikutusten arvioiminen ja siirtäminen valvontayksikön käytäntöihin.	Toteutunut
	Toimitilojen ja tilavuokrien läpikäyminen sekä tarkastelu vuoden 2025 aikana. Siivous-sopimusten ajantasaistaminen.	Toteutunut
Toimiva työyhteisö	Resurssien turvaaminen. Sijaisten rekrytoinnin, perehdyttämisen ja yhteydenpidon kehittäminen	Toteutui osittain
	Pielavesi-Keitele-alueen toiminnan ja yhteisvastaanoton kehittäminen	Toteutui osittain

Talousarvioon kirjatut toiminnalliset tavoitteet ovat pääosiltaan toteutuneet talousarvion mukaisesti. Ympäristöterveydenhuollon talous on toteutunut talousarvion mukaisesti. Toimintatulot muutetussa talousarviossa 1.703.683 € ja toimintatulo toteuma 1.703.373,23 €, alitus tuottokertymässä 309,77 €. Myös toimintamenototeuma -1.693.951,38 € alitti muutetun talousarvion 13.635,62 eurolla, talousarviossa -1.707.587 €. Toimintakate toteuma 9.421,85 toteutui muutettua talousarviota paremmin 13.325,85 €.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta painottaa, että työnantajan tulee järjestää eläinlääkintähuoltoon riittävät resurssit.

Lisäksi tulee kiinnittää huomiota siihen, että henkilöstöllä on selkeät toimenkuvat ja tehtäviin perehdyttäminen tehdään hyvin sekä huolehditaan henkilöstön työssäjaksamisesta ja työhyvinvoinnista.

7. Investoinnit

Kunnan investoinnit muutetun talousarvion 2025 mukaan olivat yhteensä 501.000,00 € ja toteutuneet investointien nettomenot olivat yhteensä 432.330,25 €, joka alittaa muutetun talousarvion 71.697,13 € (85,7 %). Olennaisin investointimeno vuonna 2025 oli uuden yhtenäiskoulun koneiden ja kaluston hankinta, yhteensä 203.155,17 €. Pysyvien vastaavien luovutustuloja kertyi 1.000,00 €, rahoitusosuuksia investointeihin ei vuonna 2025 saatu.

8. Kunnan talous

Kunnan talous	2025	2024	2023
Toimintatuotot	2 561 783	2 463 472	2 587 421
Toimintakulut	-6 429 989	-6 219 566	-6 336 850
Toimintakate	-3 966 507	-3 657 783	-3 749 430
Verotulot	3 442 675	3 336 299	3 013 030
Valtionosuudet	875 473	757 412	530 294
Rahoituskulut/-tuotot	220 141	408 717	433 350
Vuosikate	571 762	844 645	227 245
Poistot ja arvonalentumiset	-378 699	-407 145	-297 747
Satunnaiset erät	60 000	0	0
Tilikauden tulos	253 062	437 500	-70 502
Varausten ja rahastojen muutos	18 342	18 342	8 137
Tilikauden yli-/alijäämä	271 404	455 842	-62 365

Kunnan tilikauden tulos oli ylijäämäinen 271.404,50 €. Talousarviossa 2025 kunnan tilikauden tulos oli arvioitu alijäämäiseksi -23.755,00 €. Toimintatuotot 2.514.460,72 € ylitti muutetun talousarvion 152.102,72 € (talousarviossa 2.362.358,00 €). Toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion 119.246,49 €; toimintakulut talousarviossa 6.361.721,00 € ja toteuma 6.480.967,49 €.

Toimintakate alitti talousarvion 32.856,23 € ollen -3.966.507,00 €, talousarviossa -3.999.363 €. Vuoden 2024 toimintakate oli -3.657.783,16 €.

Verotulot toteutuivat talousarviota paremmin 32.856,23 €. Toteutunut verotulokertymä 3.442.675,79 €, talousarviossa verotulot 3.384.000,00 €. Vuonna 2024 verotulokertymä oli 3.336.299,42 €.

Valtionosuudet nousivat edellisvuodesta 39.926,00 € ollen 875.473,00 €. Korkokulut 76.987,87 € alittivat talousarvion 120.000,00 €, alitus 43.012,13 € ja muut rahoituskulut 5.809,16 € alittivat talousarvion 10.000,00 €, alitus 4.190,84 €. Myös korkotuotot ja muut rahoitustuotot toteutuivat talousarviota paremmin, korkotuottototeuma 8.471,65 €, talousarviossa 7.000,00 € ja muut rahoitustuotot toteuma 294.446,27 €, talousarviossa 246.500,00 €.

Vuosikate 571.762,00 € toteutui 228.077,91 € paremmin kuin talousarviossa oli arvioitu. Edellisvuodesta vuosikate parani noin 617.000,00 €. Vuosikate kattoi vuoden 2025 suunnitelman mukaiset poistot 378.699,36 €, eli tulorahoitus riitti kattamaan tilikauden 2025 poistot.

Satunnaisten erien, poistojen ja poistoeron tuloutuksen jälkeen tilikauden tulos on ylijäämäinen 271.404,53 €. Vuonna 2024 tulos oli ylijäämäinen 455.842,21 €.

Rahoituslaskelmassa toiminnan ja investointien rahavirta oli 100.799,92 €. Tilikaudella 2025 ei otettu uutta pitkäaikaista lainaa ja pitkäaikaista lainaa lyhennettiin 431.666,00 €. Investointien tulorahoitusprosentti oli 132,2 % (edellisvuonna 795,2 %).

Taseen tunnusluvut osoittavat, että taloudellinen asema on hieman parantunut. Oma-varaisuusaste parani edellisvuoden 60,7 %:sta 63,3 %:iin. Suhteellinen velkaantuneisuus laski 77,2 %:sta 70,4 %:iin. Myös lainakanta laski edellisvuodesta ollen 2.604 €/asukas (v. 2024 3.008 €/asukas).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätöskirjaan jatkossa kirjataan sanallinen selvitys kunnan ylijäämään/alijäämään vaikuttaneista seikoista.

9. Kuntakonserni

Konsernin talous (1000 €)	2025	2024	2023
Toimintatuotot	3 712	3 821	3 872
Toimintakulut	-7 407	-7 283	-7 388
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-23	69	99
Toimintakate	-3 718	-3 393	-3 417
Verotulot	3 443	3 336	3 013
Valtionosuudet	1 249	1 152	883
Rahoituskulut/-tuotot	131	281	307
Vuosikate	1 105	1 376	786
Poistot ja arvonalentumiset	-748	-780	-723
Satunnaiset erät	0	0	0
Tilikauden tulos	419	597	63
Verot ja vähemmistöosuudet	-33	-9	-10
Tilikauden yli-/alijäämä	386	588	53

Vuoden 2025 aikana ei tapahtunut muutoksia konsernirakenteessa.

Konserniyhtiöille asetettu vuoden 2025 yhteinen tavoite oli konserniyhtiöiden korjausvelan määrän selvittäminen.

Konsernin vuosikate heikkeni edellisvuodesta ollen 1.105.000 € (v. 2024 1.376.000 €), joka vaikutti myös konsernin tilikauden tuloksen heikkenemiseen. Konsernin

tilikauden tulos oli 419.000 € ja tilikauden ylijäämä 386.000 €. Edellisen vuoden tulos oli 597.000 € ja tilinpäätössiirtojen jälkeen 588.000 € ylijäämäinen.

Konsernin omavaraisuusaste kasvoi hieman edellisestä vuodesta ollen 52,6 % (v. 2024 49,6 %) ja suhteellinen velkaantuneisuus parani ollen 97,2 % (v. 2024 106,5 %). Konsernin lainakanta pieneni noin 1,0 m€ ollen 6,237 m€ (v. 2024 7,236 m€). Konsernilainat/asukas vuonna 2025 4.518 €/asukas (v. 2024 5.125 €/asukas). Konsernin kertynyt ylijäämä nousi edellisvuodesta ollen 1,702 m€ eli 1.226 €/asukas.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätöskirjaan jatkossa kirjataan sanallinen selvitys konsernin ylijäämään/alijäämään vaikuttaneista seikoista.

Kuntakonsernin olennaisin riski on talouden epätasapaino menojen kasvaessa liian suureksi tuloihin nähden. Tytäryhtiöiden korjausvelan määrä on kasvanut ja pakolliset korjausinvestoinnit kasvattavat lainatarvetta, johon sisältyy korkoriski.

Emoyhteisön ja tytäryhteisöjen yhtäaikainen velkaantuminen ja korkokulujen nousu ovat myös riski.

10. Henkilöstö

Tilinpäätöksen liitteeksi on laadittu henkilöstökertomus vuodelta 2025. Kunnan henkilöstömäärä vuoden lopussa oli yhteensä HTV/2 mukaan 52,42 ja vuonna 2024 määrä oli 53,55. HTV/2 = Henkilötyövuosi = Palkallisten palveluksessa olopäivien lukumäärä kalenteripäivinä / 365* (osa-aikaprosentti/100).

Henkilöstön keski-ikä on 48,8 vuotta (vuonna 2024 47,2 vuotta).

Sairauspoissaoloprosentti vuonna 2025 oli 7,97 % ja vuonna 2024 8,17 %. Vuonna 2025 oli edelleen paljon lyhyitä, 1–7 päivän sairauspoissaoloja, kuten oli myös vuonna 2024.

Vuoden 2025 henkilöstötilinpäätös on laadittu monipuolisesti ja kattavasti.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstökyselyn tuloksia tulisi hyödyntää kehityskeskusteluissa, jotta henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työssä jaksamista saadaan paremmaksi.

Tarkastuslautakunta painottaa, että kehityskeskustelut käydään henkilöstön kanssa vuosittain (Kvalt. 11.12.2024 hallintosääntö § 69 Tehtäväkuvaus).

11. Muut havainnot ja yhteenveto

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että henkilöstön työkuormaa ja tehtävankuvia tarkastellaan säännöllisesti ja työtehtäviä jaetaan tasaisesti henkilöstön työssä-jaksamisen turvaamiseksi.

Tarkastuslautakunta painottaa, että kehityskeskustelut ovat tärkeitä kuntastrategian jalkauttamisessa ja henkilöstön sitouttamisessa.

KVTES-mukainen kehityskeskustelu on esihenkilön ja alaisen välinen vuosittainen vuoropuhelu. Se on työnantajan velvollisuus ja alaisen oikeus, jossa arvioidaan mennyt työsuoritus, asetetaan uudet tavoitteet ja suunnitellaan ammatillista kehittymistä sekä työhyvinvointia.

Tarkastuslautakunta toteaa, että 1.8.2025 voimaan tullut hallintosääntö sisältää tehtäväkuvauspykälän § 60, mutta kyseisessä pykälässä ei enää ole mainintaa kehityskeskusteluista.

Tarkastuslautakunta painottaa, että talousarviomuutokset (ylitykset) tulee viedä valtuustolle tiedoksi. Hallintosääntö § 87 on kirjattu seuraavaa: ”Talousarvioon tehtävät muutokset on esitettävä valtuustolle siten, että valtuusto ehtii käsitellä muutosehdotukset talousarviovuoden aikana.

Talousarviovuoden jälkeen talousarvion muutoksia voidaan käsitellä vain poikkeustapauksissa. Tilinpäätöksen allekirjoittamisen jälkeen valtuustolle ei voi enää tehdä talousarvion muutosehdotusta.

12. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2025 kunnanvaltuuston käsiteltäväksi ja esittää, että valtuusto merkitsee arviointikertomuksen tiedoksi.

Tervossa 27.5.2026

Arja Yliskoski-Nuutinen
puheenjohtaja

Pekka Nuutinen
varapj Jukka Vartiaisen varajäsen

Pirkko-Liisa Häntinen
jäsen

Guillermo Orta Rios
jäsen

